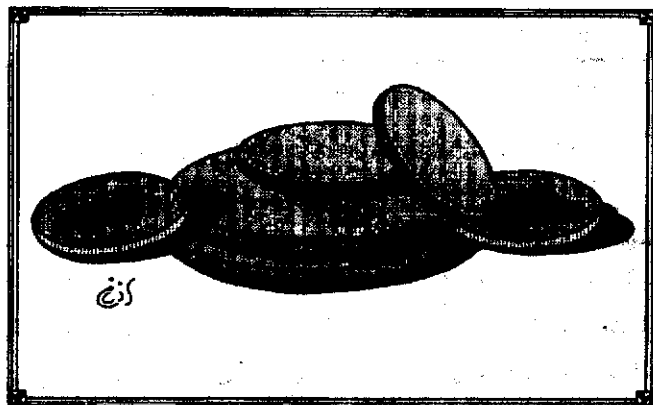

تهیه و ترویج

سکه قلب

« قسمت اول »

یکی از مصادیق جرایم علیه نظام اقتصادی کشور، دخل و تصرف متقلبانه در سکه رایج داخلی یا خارجی به گونه‌ای است که شرایط مورد نظر قانونگذار محرز شده باشد. بطور کلی در سایه تأمین آسایش عمومی در یک جامعه، افراد آن در روابط متقابل از اعتماد و اطمینان بیشتری برخوردار شده و روابط با دیگران را فراهم می‌سازند. در نتیجه آسایش عمومی ایجاب می‌نماید که معاملات و خرید و فروش مسکوکات اعم از طلا و نقره و یا مسکوکات رایج دیگر از هرگونه تقلب و دستکاری و مخدوش شدن مصون بمانند.

سکه به پولهایی اطلاق می‌شود که با عیار مخصوص و وزن معلوم از فلزات قیمتی مانند طلا و نقره و یا فلزهای عادی نظیر مس یا برنج یا نیکل و یا مخلوطی از آنها به صورت آلیاژ ساخته می‌شود. امتیاز ضرب سکه به موجب قانون با خود دولت است و افراد عادی جامعه و یا موسسات خصوصی حق ضرب سکه را ندارند.^(۱) در جمهوری اسلامی ایران حق امتیاز ضرب سکه به موجب قانون مسکوکات طلا مصوب سال ۱۳۳۷ فقط در انحصار دولت است که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد.

کلمه «قلب» با «دل» که جمع آن قلوب است در کتب لغات به معانی مختلف آمده و بر اهل فن پوشیده نیست که این کلمه در ادبیات

فارسی نیز به نام «صنعتی» اطلاق می‌شود که متداول ترین معنای آن همان مرکز دستگاه گردش خون در انسان و حیوان است که به شکل صنوبری در جانب چپ سینه بین ریتین قرار گرفته و مانند تلمبه برای رسانیدن خون به تمام بدن فعالیت می‌کند. در واقع برگرداندن، وارد کردن، و از گون ساختن چیزی از دیگر معانی این کلمه است و در زبان فارسی به معنای زرو سیم ناسره هم گفته می‌شود.^(۲) و سکه شینی است که با آن پول فلزی ضرب کنند و پول فلزی سکه خورده را گویند.

بدین ترتیب می‌توان نتیجه گرفت که واژه «قلب» و «تقلب» همواره در برابر سکه واقعی و اصیل رایج داخلی و خارجی به کار رفته و شامل هر نوع شبیه سازی و یا مخدوش کردن آن می‌باشد.

از نظر سابقه تاریخی، قدمت جرم قلب سکه به زمانی برمی‌گردد که در معاملات و داد و ستدها، با توجه به مشکلات ناشی از بیع و معاوضه کالا به کالا، مردم از سکه به عنوان پولی که دارای وزن و عیار مخصوص است، استفاده می‌کردند و به تدریج شبیه سازی از صورت ابتدایی و ناقص اولیه خود خارج شده و به صورت امروزی در آمده است. اگر در اولین کار، این عمل فقط از عهده معدودی صنعتگر و کیمیاگر مرموز برمی‌آمد در قرون

اخیر با توسعه روز افزون علوم فیزیک و شیمی و فن ریخته گری و اختلاط و امتزاج فلزات، سکه سازان از چراغ علم و فن استفاده کرده و با مهارت بیشتری به شبیه سازی می‌پردازند. گسترش فعالیت بزهکاران در زمینه قلب سکه به نحوی است که امروزه این جرم جنبه بین‌المللی پیدا کرده و پلیس بین‌المللی (اینترپول) به مبارزه جدی با آن پرداخته و باندهای بین‌المللی را که در سطح کشورهای مختلف جهان فعالیت مجرمانه خود را توسعه داده و مبادرت به قلب سکه یا داخل نمودن آن به کشور و یا مخدوش کردن آن و یا ترویج این قبیل مسکوکات می‌نمایند، شدیداً مورد تعقیب و پی‌گیری قرار می‌دهند.

الف - رکن قانونی

جرم سکه قلب قبلاً در مواد ۹۳ الی ۹۶ قانون مجازات عمومی پیش بینی و در ماده ۹۳ آمده بود. هرکس شبیه هر نوع مسکوک طلا یا نقره داخله یا خارجه از قبیل پهلوی، اشرفی، لیره، دلار و نظایر آن را که مورد معامله واقع می‌شود، بسازد یا عالماً عامداً داخل مملکت نماید به حبس جنائی درجه یک از ۳ تا ۱۰ سال محکوم می‌شود. به همین ترتیب: «هرکس به قصد استفاده نامشروع به هر وسیله از قبیل تراشیدن، بریدن و نظایر آن از تعداد طلا یا نقره مسکوک داخله یا خارجه بکاهد و هرکس عالماً عامداً در ترویج این قبیل مسکوکات

شرکت کند یا آن را داخل مملکت نماید به

به همین ترتیب هرکس به قصد تقلب به

شوند مگر آن که احراز شود قبل از دستگیری
توبه کرده‌اند که در این صورت از کلیه
مجازاتهای مذکور معاف خواهند شد.

ب- رکن مادی

رکن مادی جرم تهیه و ترویج سکه قلب

شامل اعمال زیر می باشد:

۱- مرتکب جرم:

قانونگذار برای اشاره به عامل جرم از
کلمه «هرکس» استفاده نموده است. بنابراین
همه افراد اعم از کارمند، و غیر کارمند، نظامی
یا غیر نظامی، ایرانی و خارجی، زن و یا مرد
مستول و غیر مستول صرف نظر از شغل و سمت
و مرتبه اداری می توانند مشمول این حکم
قانونی قرار گیرند.

حال ممکن است این سوال مطرح شود
که اگر اشخاص حقوقی مرتکب این قبیل
جرایم گردند، مشمول حکم این ماده قرار
خواهند گرفت یا خیر؟ در این زمینه قانون
مجازات ساکت است ولی امکان ارتکاب جرم
تهیه و ترویج سکه قلب توسط اشخاص
حقوقی نیز بعید به نظر نمی رسد. به همین
جهت در قانون جدید جزای فرانسه بین

هرکس به قصد تقلب به هر نحو از قبیل تراشیدن، بریدن و نظایر آن از مقدار مسکوکات طلا یا
نقره ایرانی یا خارجی بکاهد یا عالماً عامداً در ترویج این قبیل مسکوکات شرکت یا آن را داخل
کشور نماید به حبس از یک تا سه سال محکوم می شود

حبس جنبه‌ای از یک تا سه سال و به جزای
نقدی از ۲۰ هزار ریال تا ۲۰۰ هزار ریال
محکوم می شود؛ و نهایت این که: «هرکس
شبه مسکوکات رایج داخلی یا خارجی غیر از
طلا و نقره را بسازد و یا عالماً عامداً در ترویج
آنها شرکت نماید یا عالماً عامداً آن را داخل
مملکت نماید به حبس جنبه ای از یک تا سه
سال محکوم می شود.» در این موارد،
قانونگذار قبلی جرایم مربوط به مسکوکات
را به چهار قسم ذیل تقسیم کرده بود:

۱- ساختن سکه قلب.

۲- مخدوش کردن مسکوک رایج داخلی
و خارجی.

۳- ترویج سکه قلب.

۴- داخل کردن سکه قلب به کشور.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی، مقنن
مواد قبلی را با جزئی تغییرات عبارتی
بازنویسی کرده و در مواد ۱۶ الی ۱۹ قانون
تعزیرات مصوب ۱۳۶۲ گنجانده بود. این
مقررات در قانون تعزیرات جدید مصوب
۱۳۷۵ نه تنها مورد اصلاح واقع شده بلکه ماده
خاصی نیز به ضبط کلیه اموال تحصیل شده از
طریق قلب سکه به نفع دولت اضافه
شده است.

در ماده ۵۱۸ قانون مجازات اسلامی مقرر
شده: «هرکس شبهه هر نوع مسکوک طلا یا
نقره داخلی یا خارجی از قبیل سکه بهار
آزادی، سکه‌های حکومت‌های قبلی ایران،
لیره و نظایر آن را از پولها و ارزهای دیگر که
مورد معامله واقع می شود، بسازد یا عالماً
داخل کشور نماید یا مورد خرید و فروش قرار
دهد یا ترویج سکه قلب نماید، به حبس از یک
تا سه سال محکوم می شود.»

هر نحو از قبیل تراشیدن، بریدن و نظایر آن از
مقدار مسکوکات طلا یا نقره ایرانی یا خارجی
بکاهد یا عالماً عامداً در ترویج این قبیل
مسکوکات شرکت یا آن را داخل کشور نماید
به حبس از یک تا سه سال محکوم
می شود (ماده ۵۱۹) و چنانچه شبهه مسکوکات
رایج داخلی یا خارجی غیر از طلا و نقره را
بسازد یا عالماً عامداً آنها را داخل کشور
نماید یا در ترویج آنها شرکت کند یا مورد
خرید و فروش قرار دهد به حبس از یک تا سه
سال محکوم خواهد شد (ماده ۵۲۰). علاوه بر
مجازاتهای مقرر در این مواد، کلیه اموال
تحصیلی از طریق موارد مذکور نیز به عنوان
تعزیر به نفع دولت ضبط می شود (ماده ۵۲۲).
نهایت این که قانونگذار نوعی معاذیر
قانونی برای مرتکبین این قبیل جرایم پیش
بینی و در ماده ۵۲۱ مقرر می دارد: «هرگاه

هرکس شبهه هر نوع مسکوک طلا یا نقره داخلی یا خارجی از قبیل سکه بهار آزادی، سکه‌های
حکومت‌های قبلی ایران، لیره و نظایر آن را از پولها و ارزهای دیگر که مورد معامله واقع می شود،
بسازد یا عالماً داخل کشور نماید یا مورد خرید و فروش قرار دهد یا ترویج سکه قلب نماید، به حبس از
یک تا سه سال محکوم می شود

زمانی که جرم توسط اشخاص حقیقی
صورت گیرد یا توسط اشخاص حقوقی
ارتکاب یابد، قائل به تفکیک شده و مقررات
خاص را در ماده ۱۴-۴۴۲ برای این قبیل
اشخاص پیش نموده است در این ماده آمده
است: «اشخاص حقوقی را می توان از نظر
کیفری مسئول ارتکاب جرائم مندرج در این
فصل دانست، مشروط به این که عمل ارتكابی
برای اشخاص حقوقی یا سازمان یا نمایندگی
آنها صورت گرفته باشد. بدیهی است که
مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی باعث این

اشخاصی که مرتکب جرائم مذکور در مواد
۵۱۸ و ۵۱۹ و ۵۲۰ می شوند قبل از کشف
قضیه، مامورین تعقیب را از ارتکاب جرم
مطلع نمایند یا در ضمن تعقیب به واسطه اقرار
خود موجبات تسهیل تعقیب سایرین را فراهم
آورند یا مامورین دولت را به نحو موثری در
کشف جرم کمک و راهنمایی کنند بنا به
پیشنهاد رئیس حوزه قضائی مربوطه و
موافقت دادگاه و یا با تشخیص دادگاه در
مجازات آنان تخفیف مناسب داده می شود و
حسب مورد از مجازات حبس معاف می

نخواهد شد که عمل مباشرت یا شرکت اشخاص حقیقی تشکیل دهنده شخص حقوقی قابل تعقیب و مجازات نباشد. در این قبیل موارد مجازات اشخاص حقوقی عبارت است از:

۱- جریمه نقدی

۲- مجازاتهای مقرر در ماده ۱۳۱-۳۹ قانون جزای فرانسه که شامل:

- انحلال شرکت

- ممنوعیت دائم یا موقت برای یک دوره پنج ساله یا بیشتر، از انجام فعالیت‌های حرفه‌ای بطور مستقیم یا غیرمستقیم؛

- انتقال از محل فعلی شرکت به محل دیگر برای مدت پنج سال یا بیشتر و تحت مراقبتهای قضائی قرار گرفتن؛

- بستن دائم یا موقت شرکت یا موسسه حداقل برای پنج سال یا بیشتر و یا شعبه شرکت که مستقیماً در ارتکاب عمل مجرمانه موثر بوده است.

- محرومیت از انجام معاملات دولتی بطور دائم یا موقت از پنج سال به بالا؛

- محرومیت از اصدار چک یا حتی برخوردار شدن از آن توسط کسانی که مجاز

تذکر: این قبیل مجازاتها در خصوص اشخاص حقوقی حقوق عمومی و یا اشخاص حقوقی وابسته به احزاب، گروههای سیاسی و سندبکاهای حرفه‌ای اعمال نخواهد شد.

عمل مثبت مادی خارجی است که حسب مورد می تواند شامل ساخت و شبیه‌سازی سکه، مخدوش کردن سکه و داخل کردن و ترویج آن باشد. بنابراین جرم قلب سکه با

● در قانون جدید جزای فرانسه اگر یک نفر اقدام به حمل و نقل یا ترویج و یا حتی نگهداری پول تقلبی نماید مجازات مرتکب کمتر از موردی است که این عمل توسط باندهای سازمان یافته و متشکل تحقق یافته باشد به نحوی که در حالت اول مجازات مرتکب ۱۰ سال حبس و پرداخت یک میلیون فرانک جزای نقدی است و در حالت دوم مجازات هر یک از اعضای تشکیل دهنده گروه یا باند ۳۰ سال حبس و پرداخت سه میلیون فرانک جریمه نقدی است.

ترک فعل مصداق پیدا نمی کند.

ضمناً جرم مذکور مبتنی بر اضرار فرد نیست و دیدگاه قانونگذار نسبت به این قبیل جرائم بر این است که جامعه بیشترین ضرر را از ارتکاب آنها خواهد برد و خطر اولیه و ابتدائی آن متوجه کل نظام اجتماعی و اقتصادی کشور است. همچنین تحقق وسیله از قبیل وسائل ذوب، قالب گیری، شبیه‌سازی و منگنه موثر در ارتکاب جرم قلب سکه خواهد بود.

۳- موضوع جرم:

موضوع جرم تهیه و ترویج سکه قلب شامل موارد زیر می باشد:

اول - ساختن سکه قلب.

عمل سکه سازی قلب هنگامی تحقق پیدا می کند که مرتکب، شخصاً مقدار کمی فلزات طلا یا نقره و یا غیر آن را با فلزات دیگر مخلوط کرده و پس از ذوب و قالب گیری، شبیه سکه های رایج را بسازد.

برای تحقق جرم سکه قلب، وزن و عیار سکه واقعی ملاک نیست و اگر وزن و عیار سکه تقلبی با وزن و عیار سکه واقعی مساوی و یا حتی بیشتر از آن هم باشد، باز در صورت احراز سایر شرایط، جرم محقق خواهد شد.

چراکه این جرم مبتنی بر اضرار افراد نیست و از لحاظ کشف جرم، چون اقداماتی که در راستای ساختن و شبیه سازی سکه صورت

مساله دیگری که راجع به سمت مرتکب مطرح می شود این است که آیا نمی بایست بین زمانی که جرم قلب سکه توسط یک نفر صورت گیرد با زمانی که عمل مجرمانه توسط گروه متشکل و یا به صورت بانندی انجام می پذیرد، از حیث میزان مجازات قائل به تفکیک شد؟

در این خصوص نیز قانون مجازات اسلامی تصریحی ندارد ولی در قانون جدید جزای فرانسه اگر یک نفر اقدام به حمل و نقل یا ترویج و یا حتی نگهداری پول تقلبی نماید مجازات مرتکب کمتر از موردی است که این

● عمل سکه سازی قلب هنگامی تحقق پیدا می کند که مرتکب، شخصاً مقدار کمی فلزات طلا یا نقره و یا غیر آن را با فلزات دیگر مخلوط کرده و پس از ذوب و قالب گیری، شبیه سکه های رایج را بسازد.

عمل توسط باندهای سازمان یافته و متشکل تحقق یافته باشد.^(۲) به نحوی که در حالت اول مجازات مرتکب ۱۰ سال حبس و پرداخت یک میلیون فرانک جزای نقدی است و در حالت دوم مجازات هر یک از اعضای تشکیل دهنده گروه یا باند ۳۰ سال حبس و پرداخت سه میلیون فرانک جریمه نقدی است.

۲- فعل مرتکب

باتوجه به مفهوم مواد مربوط به تهیه و ترویج سکه قلب، فعل مرتکب همواره یک

به خروج وجه از بانک یا اخذ وجه توسط اشخاص ثالث که حق گواهی یا استفاده از کارتهای اعتباری را دارند؛

- مصادره وسیله یا وسائلی که جهت ارتکاب جرم مورد استفاده قرار گرفته و یا وسیله یا وسائلی که بدین منظور ساخته و تولید شده است؛

- آگهی تصمیمات متخذه قضائی یا پخش آن خواه بوسیله درج در روزنامه یا مجلات و خواه اعلان آن از طریق رادیو و تلویزیون و غیره،

می‌گیرد غالباً به صورت مخفیانه و پنهانی انجام می‌گیرد، لذا کشف و مسائل ذوب و قالب‌گیری و

● مقصود از شبیه بودن سکه قلب به سکه اصل این است که سکه قلب طوری ساخته می‌شود که قابل اشتباه کاری ولو در نظر بعضی اشخاص باشد و بر حسب عرف، تقلید و شبیه سازی بر آن اطلاق گردد.

شبیه هر نوع مسکوک طلا یا نقره داخلی یا خارجی ... که مورد معامله واقع می‌شود، بسازد... منظور من از

شبیه سازی و متنگه در نزد مرتکب مبین عمل سکه سازی قلب است. (۵) به موجب مقررات مواد ۵۱۸ و ۵۲۰ قانون مجازات اسلامی هر کس شبیه هر نوع مسکوک طلا یا نقره داخلی یا خارجی را بسازد، به مجازات مقرر محکوم خواهد شد. بنابراین شبیه سازی از شرایط تحقق جرم است. به عبارت دیگر ساختن سکه قلب در صورتی جرم است که سکه قلب، شبیه مسکوک اصلی، اعم از داخلی یا خارجی، و طلا و نقره یا غیر آن باشد و با فقدان این سه شرط عنصر مادی جرم ساختن سکه تقلبی تحقق پیدا نخواهد کرد. به همین جهت است که ساختن یا وارد نمودن وینا تزویج مسکوک طلائی که شبیه مسکوک بانک است جرم تقلبی و مرتکب قابل تعقیب و مجازات خواهد بود. (۶) شباهت سکه تقلبی

سکه قلب به سکه اصل این است که سکه قلب طوری ساخته می‌شود که قابل اشتباه کاری ولو در نظر بعضی اشخاص باشد و بر حسب عرف، تقلید و شبیه سازی بر آن اطلاق گردد. (۷) بسدین ترتیب ضابطه و ملاک تشخیص سکه قلب از سکه اصلی همان «عرف» است و شاهد ظاهری کافی است و اگر شباهت سازی به نحوی باشد که ظاهری نباشد، دیگر نمی‌توان مرتکب را به عنوان قلب کننده سکه تحت تعقیب قرار داد چرا که از نظر عرف نمی‌توان تقلید و یا شبیه سازی را به آن اطلاق نمود.

به کارگیری این واژه‌ها چنین است که در مورد پول خرد، رواج قانونی آن به عنوان پول زنده و قابل قبول در معاملات شرط است ولی در مسکوک طلا و نقره این شرط ضروری نیست، بلکه کافی است که آن سکه‌ها به عنوان یک مسکوک قیمتی در بازار پول مورد خرید و فروش و معامله قرار گیرد. (۸) ضمناً قانونگذار سابق در ماده ۹۳ قانون مجازات عمومی جهات مشخصه مسکوک طلا یا نقره داخلی یا خارجی را شامل سکه پهلوی، اشرفی، لیره، دلار و نظایر آن می‌دانست قانونگذار اسلامی در عوض سکه پهلوی عبارت «سکه بهار آزادی» و بجای اشرفی ... «سکه‌های حکومت‌های قبلی ایران» را ذکر کرده و کلمه «دلار» را نیز از مقررات ماده حذف نموده و عبارت «نظایر آن را از پولها و ارزشهای دیگر»

همچنین در صورتی شبیه سازی هر نوع مسکوک طلا یا نقره داخلی یا خارجی جرم تلقی می‌شود که مورد معامله قرار گیرد منظور از مورد معامله واقع شدن آن است که سکه به

با سکه اصلی ممکن است به دو صورت واقع شود:

● شبیه سازی از شرایط تحقق جرم است. به عبارت دیگر ساختن سکه قلب در صورتی جرم است که سکه قلب، شبیه مسکوک اصلی، اعم از داخلی یا خارجی و طلا و نقره یا غیر آن باشد

جایگزین آن نموده است. اشرفی به سکه طلائی اطلاق می‌شد

۱- شباهت کامل و آن زمانی است که

فقط اصل فن نظیر طلا سازان و جواهر فروشی‌ها قادر باشند تا به وسیله دستگاههای مخصوصی آن را تشخیص دهند.

۲- شباهت ظاهری و آن شباهت اجمالی بین سکه قلب و سکه واقعی است به گونه‌ای که بیننده عادی را دچار اشتباه ساخته و موجب گمراهی او گردد.

منظور از کلمه «شبیه» مندرج در قانون مجازات اسلامی ... فقط شباهت کامل نیست بلکه هر نوع اشتباه کاری ظاهری است و این همان نکته‌ای است که دیوان عالی کشور بدان تصریح نموده است: «مقصود از شبیه بودن

عنوان یک مسکوک قیمتی در بازار پول، مورد خرید و فروش و معاوضه واقع شده و دارای قیمت مشخص و معلومی باشد.

مطلب دیگر این است که قانونگذار در مورد تقلبات مربوط به مسکوکات غیر از طلا و نقره اصطلاح «رایج» را استعمال نموده و در ماده ۵۲۰ قانون مجازات اسلامی می‌گوید: «هر کس مسکوکات رایج داخلی یا خارجی غیر از طلا و نقره را بسازد... در حالی که در خصوص مسکوکات طلا و نقره اصطلاح مورد معامله واقع می‌شود» را به کار برده و در ماده ۵۱۸ همین قانون مقرر می‌دارد: «هر کس

که در دوران گذشته رایج بوده و عرفاً در بازار مورد خرید و فروش قرار می‌گرفته و مردم به وسیله آن عیدی می‌دادند و یا تعدادی از آن را به یکدیگر هدیه می‌کردند و یا یک نفر کلکسیونر از آنها برای تکمیل آلبوم پول خود استفاده می‌کرد. در حال حاضر این سکه‌های اشرفی یا موجود نیست و اگر موجود باشد به صورت عتیقه درآمد است. ولی گاهی ملاحظه می‌شود که افرادی در اثر حفاری به سکه‌های حکومت‌های قبلی نظیر دوران هخامنشی، ساسانی، صفوی و قاجاریه دست یافته و آن را مورد معامله قرار داده و از این راه

● اگر طلاسازی در سکه‌های طلا یا نقره دخل و تصرفی کند و اقدام به تراشیدن یا سوراخ کردن آنها نماید بدون این که هیچگونه قصد تقلبی داشته و فقط به منظور رد کردن زنجیر جهت گردن بند و یا دست بند مبادرت به این چنین عملیاتی کرده باشد، دیگر نمی‌توان مرتکب را تحت عنوان جرم «مخدوش کردن مسکوکات طلا و یا نقره» تحت تعقیب قرار داد.

عوایدی کسب می‌نمایند بدیهی است چون برابر مقررات ماده ۴۴ قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰، صدور اشیاء عتیقه و باستانی از کشور ممنوع است مگر با اجازه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی لذا نمی‌توان مرتکبین آن را تحت عنوان قاچاق اشیاء عتیقه تحت تعقیب قرار داد. و اگر اقدام به ساخت تقلبی این قبیل مسکوکات که مربوط به حکومت‌های قبلی ایران است، بنمایند در صورتی می‌توان مرتکب را قابل تعقیب دانست که آن را مورد معامله و خرید و فروش قرار دهد.

حال ممکن است این سؤال مطرح شود که آیا برای تحقق جرم ساختن سکه تقلبی می‌بایست دو طرف سکه مورد شبیه‌سازی واقع شود. و اگر کسی اقدام به شبیه‌سازی یک طرف سکه بنماید، قابل تعقیب است یا خیر؟ در این زمینه قانون مجازات اسلامی تصریحی ندارد ولی به نظر می‌رسد که اگر عمل اشتباه کاری هرچند ظاهری در روی یک طرف سکه نیز واقع شود می‌توان مرتکب را وفق مقررات ماده ۵۱۸ قانون مجازات اسلامی تحت پیگرد قانونی قرار داد. در خاتمه خاطر نشان می‌شود که ساختن سکه تقلبی اعم است از این که مرتکب از ابتلاء به شخصه اقدام به ساخت آن نموده و یا این که سکه‌های ساخته شده را که رایج نبوده و یا مورد معامله واقع نمی‌شود به نحوی از انحاء شبیه‌سازی نموده و به صورت

سکه‌های رایج و مورد معامله در آورد. ولی در هر حال شرط است که سکه تقلبی به ظاهر دارای علائم سکه اصل باشد.^(۹)
دوم - مخدوش کردن

برابر مقررات ماده ۵۱۹ قانون مجازات اسلامی: «هرکس به قصد تقلب به هر نحو از قبیل تراشیدن، بریدن و نظایر آن از مقدار مسکوکات طلا یا نقره ایرانی یا خارجی بکاهد به حبس... محکوم می‌گردد.» از مفهوم این ماده استنباط می‌شود:

اولاً- عمل مادی تخدیش مسکوک طلا یا نقره ممکن است بوسیله تراشیدن، سوهان کردن و یا بریدن سکه صورت گیرد. همچنین ممکن است عمل تخدیش با استفاده از وسایل الکتریکی یا شیمیایی واقع شده و بدین ترتیب مقداری از فلز قیمتی را کاهش داد. مثلاً با مته الکتریکی وسط سکه را سوراخ کرده و پس از برداشتن مقداری فلز، جا و محل آن را با ماده هم وزن دیگر پر کرد؛

ثانیاً- عمل مخدوش کردن فقط در مورد سکه‌های طلا یا نقره جرم محسوب می‌شود و اگر کسی اقدام به مخدوش ساختن سکه‌هایی غیر از طلا یا نقره نماید، مورد از شمول حکم این ماده خارج است. چرا که به علت کم اهمیت بودن ارزش فلزات مسکوک غیر از طلا و یا نقره کمتر کسی حاضر می‌شود که رنج تحمل این عمل را به خود بدهد و از این راه منفعتی کسب ننماید؛

ثالثاً- علاوه بر مخدوش کردن مسکوکات طلا یا نقره، ترویج و حتی داخل کردن این قبیل مسکوکات به داخل کشور جرم محسوب و مرتکب وفق مقررات ماده ۵۱۹ قابل تعقیب و مجازات خواهد بود. اعم از این که یک نفر مباشر تا اقدام به تخدیش نموده و خود شخصاً آن را ترویج داده و یا داخل کشور نماید یا این که افراد متعدد هر یک به تنهایی مبادرت به تخدیش، ترویج و یا داخل نمودن به مملکت نمایند. منتهی تفاوت امر در این

است که اگر یک نفر به تنهایی اقدام به هر سه عمل نموده باشد، آیا می‌توان گفت که این فرد مرتکب تعدد جرم شده یا این که چون تراشیدن، بریدن و سوهان کردن مقدمه عمل دوم، یعنی ترویج دادن و یا داخل کشور نمودن است قائل بر این باشیم که فقط مرتکب جرم واحد شده است؟

یکی از محققین معتقد است که در این حالت می‌توان مرتکب را تحت سه عنوان «تراشیدن»، «ترویج» و «داخل کردن سکه مخدوش به کشور» تحت تعقیب قرار داد و براساس مقررات ماده ۴۷ قانون مجازات اسلامی با او رفتار نمود. همچنانی که اگر دو نفر بطور جداگانه اقدام به این امر می‌نمودند و اولی فقط در صدد تراش سکه برمی‌آمد و دومی با علم فساد آن را ترویج می‌داد، در این صورت هر یک به تنهایی مشمول مقررات ماده ۵۱۹ قرار می‌گرفتند و به مجازات مقرر محکوم می‌شدند. همچنین در حالتی که شخص در خارج از کشور عمل تراشیدن را انجام دهد و سپس آن را با علم به فساد آن داخل کشور نموده و در بازار مورد معامله قرار دهد و بدین وسیله باعث ترویج آن شود، عمل هر یک به تنهایی جرم محسوب می‌شود.^(۱۰)

سوم - ترویج سکه قلب

ترویج سکه قلبی اعم از طلا و یا نقره و یا مسکوکات داخلی یا خارجی غیر از طلا و نقره و همچنین ترویج سکه مخدوش طلا و یا نقره داخلی یا خارجی جرم مستقلی محسوب و برابر مقررات ۵۱۸ و ۵۱۹ و ۵۲۰ قابل تعقیب و مجازات خواهند بود.

ترویج در لغت به معنای رواج دادن، رونق دادن و رواج کردن چیزی است^(۱۱) و از نظر حقوقی عمل هر شخصی است که با علم به این که سکه متصرفی او قلب و یا مخدوش است، آن را در قبال عوض و یا در مقام پرداخت دین به جریان انداخته و به دیگری بدهد.^(۱۲) بنابراین در جهت تحقق جرم ترویج سکه

● تشخیص این که عمل مرتکب ترویج سکه تقلبی هست یا خیر! بر عهده دادگاه رسیدگی کننده به جرم است.

چهارم - داخل کردن سکه قلب یا مخدوش به کشور

وارد کردن سکه قلب طلا و نقره و مسکوکات رایج داخلی یا خارجی غیر از طلا و نقره و حتی داخل کردن مسکوکات تخدیش شده به کشور نیز جرم محسوب شده و فرض قانونگذار بر این است که این قبیل مسکوکات در خارج کشور ساخته شده و سپس به داخل کشور گسیل یافته است. صرف وارد کردن مسکوکات تقلبی جرم بوده اعم از این که بعداً مورد استفاده خود وارد کننده و یا دیگران قرار بگیرد یا خیر، موثر در مقام نیست.

بنابراین اگر فرد مرتکب را در مبادی وزودی کشور دستگیر و محرز شود که سکه قلب یا مخدوش به همراه دارد، در این صورت اگر سکه قلب از طلا و یا نقره باشد به مجازات مقرر در ماده ۵۱۸ و اگر از سکه‌های رایج داخلی یا خارجی غیر از طلا و یا نقره باشد، به مجازات ماده ۵۲۰ و اگر سکه طلا و نقره مخدوش باشد به مجازات مندرج در ماده

اولاً - اهمیتی ندارد که رواج دادن آن در ازاء گرفتن وجه بوده یا این که به صورت مجانی و رایگان در اختیار دیگری قرار گیرد. بدین ترتیب اگر کسی سکه تقلبی را مورد خرید و فروش قرار داده و بدین وسیله باعث رونق بازار و رواج آن شود، علاوه بر جرم «ترویج سکه» مبادرت به ارتکاب جرم «خرید و فروش» آن نیز نموده است و نمی‌توان عمل فروش سکه قلب و اخذ عوض و یا مال در مقابل آن را به عنوان «کلاهبرداری» تعقیب نمود، هر چند که عمل کلاهبردار توسط به وسایل متقلبانه به منظور بردن مال دیگری است. ولی چون در خصوص خرید و فروش سکه تقلبی، قانونگذار مقررات خاصی در ماده ۵۱۸ قانون مجازات اسلامی وضع نموده بنابراین می‌توان مرتکب را تحت عنوان «تعهد جرم» و بر اساس مقررات ماده ۴۶ به مجازات رسانید؛

ثانیاً - اهمیتی ندارد که در اثر ترویج سکه قلب به شخص یا اشخاص زیان و ضرری وارد شده یا نشده باشد و شرط تحقق جرم مبتنی بر

● آیا برای تحقق جرم ساختن سکه تقلبی می‌بایست دو طرف سکه مورد شبیه‌سازی واقع شود و اگر کسی اقدام به شبیه‌سازی یک طرف سکه بنماید، قابل تعقیب است یا خیر!

۵۱۹ محکوم خواهد شد. نکته‌ای که می‌بایست مورد توجه قرار گیرد این است که اگر کسی سکه‌های مربوط به دوران گذشته را که به صورت عتیقه در آمده در خارج از کشور به صورت متقلبانه بسازد و سپس داخل کشور نماید، آیا می‌توان چنین فردی را مورد تعقیب و مجازات قرارداد یا خیر؟

بدیهی است اگر سکه‌های حکومت‌های قبلی ایران نظیر سکه پهلوی که مورد معامله واقع می‌شود، وارد کشور شود در این صورت مرتکب مشمول حکم قانونی ماده ۵۱۸ قانون مجازات اسلامی قرار خواهند گرفت. ولی اگر سکه‌های مذکور به نحوی باشد که فقط مورد

اضرار غیر نمی‌باشد؛
ثالثاً - عمل ترویج باید به گونه‌ای باشد که بر حسب عرف، رواج دادن و رونق دادن بر آن اطلاق شود. بنابراین اگر صراف و یا جواهر فروشی جهت تزئین و پترین مغازه‌اش از سکه‌های تقلبی استفاده کند و یا سکه‌های مخدوش را در معرض دید مشتریان قرار دهد؛ هر چند که عالم به تقلبی بودن و یا مخدوش بودن آن می‌باشد معیناً نمی‌توان عمل او را عرفاً ترویج سکه دانست. تشخیص این که عمل مرتکب ترویج سکه تقلبی هست یا خیر؟ بر عهده دادگاه رسیدگی کننده به جرم است.

استفاده گروهی خاص (عتیقه فروشی‌ها) بوده و در بازار مورد معامله قرار نگیرد، در این حالت با توجه به این که صدور اشیاء عتیقه و باستانی از کشور ممنوع بوده و نه ورود آن، بنابراین نمی‌توان عمل مرتکب را به عنوان وارد کردن سکه تقلبی جرم تلقی نمود. ادامه دارد.

- ۱- دکتر یاد (ابراهیم)، جرائم بر ضد امنیت و آسایش عمومی، تیزیرات، دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران، سال ۱۳۵۲، ص ۲۶
- ۲- عمید (حسن) فرهنگ فارسی، انتشارات امیرکبیر، چاپ دوازدهم سال ۱۳۵۷، ص ۷۹۸
- ۳- دکتر یاد (ابراهیم) جرائم علیه امنیت و آسایش عمومی، تیزیرات، ماخذ ذکر شده ص ۲۷
- ۴- نظریه شماره ۷/۳۹۹۱ مورخ ۱۳۷۲/۸/۴ اداره حقوقی قوه قضائیه انتشارات روزنامه رسمی کشور سال ۱۳۷۲ اردیبهشت ۱۳۸۱، ص ۵۲۰
- ۵- حکم شماره ۲۱۲۱ شبه دوم مجموعه روبره قضائی قسمت کیفری، تالیف دکتر احمد متین، چاپ آنتاب بدون تاریخ ص ۱۷۲
- ۶- دکتر یاد (ابراهیم) تیزیرات جرائم علیه امنیت و آسایش عمومی، ماخذ ذکر شده ص ۵۰
- ۷- دکتر پیمانی (شهاب الدین) حقوق کیفری - اختصاصی، ماخذ ذکر شده ص ۷۹
- ۸- دکتر میر محمد صادقی (حسن) حقوق کیفری اختصاصی، جرائم علیه امنیت و آسایش عمومی جزوه درسی، دانشکده حقوق و معارف اسلامی دانشگاه امام صادق (ع) سال تحصیلی ۷۲-۷۳، ص ۹
- ۹- دکتر عمید (حسن) فرهنگ فارسی، ماخذ ذکر شده ص ۳۱۶
- ۱۰- دکتر یاد (ابراهیم) حقوق کیفری اختصاصی، جرائم علیه امنیت و آسایش عمومی، تیزیرات ماخذ ذکر شده ص ۲۸
- ۱۱- دکتر پیمانی (شهاب الدین) حقوق کیفری اختصاصی، جرائم علیه امنیت و آسایش عمومی، ماخذ ذکر شده، چاپ اول، ص ۸۲
- ۱۲- در زمان صدور قرار تعلیق دادسرا باید مستنداً به ماده ۱۰ قانون مجازات اسلامی تکلیف اشیاء و اسباب کشف شده را که دلیل جرم یا وسیله جرم بوده و یا از جرم تحصیل شده یا حسن ارتکاب استعمال اختصاص داده شده است، تعیین کند تا مسترد یا ضبط یا معدوم شود. در این رهگذر تفاوتی بین قرار منع تعقیب و موقوفی تعقیب با قرار تعلیق تعقیب وجود ندارد. نظریه شماره ۷/۲۸۱۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۱۸ اداره حقوقی قوه قضائیه، ماخذ ذکر شده جلد دوم، ردیف ۱۱۲۶ ص ۵۹